

Anarcs Község Településrendezési Tervének készítéséhez

Megalapozó
vizsgálatok

„Helyzetelemző,
helyzetértékelő
dokumentum”

Tervező:

URBAN Dimensio Tervező és
Szolgáltató Bt.
(C-15-1139)

2018.

Külzetlap

Településrendező tervező:

.....
Labbancz András
okl. településmérnök
terület-, és településfejlesztési
szakértő
TT-15 – 0378

Tervező munkatárs:

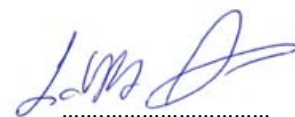
.....
Ugochukwu Georgina
településtervező,
terület- és településfejlesztési
szakértő

Társadalompolitikai szakértő:

.....
Papp György
társadalompolitikai szakértő

Ügyvezető igazgató:

.....
Labbancz András

Tartalomjegyzék

Külzetlap

Tartalomjegyzék

2.	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	4
2.1.	A vizsgálati tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése	5
3.	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	8
3.1.	Helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	9
3.1.1.	A folyamatok értékelése	9
3.1.2.	A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	10
3.1.3.	A településfejlesztés és- rendezés kapcsolata	15
3.2.	Probléma- és értéktérkép	17
3.3.	Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	18
3.3.1.	A településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása	18
3.3.2.	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	18
3.3.3.	Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	19

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

A helység jelenlegi pozícióját és fejlesztési lehetőségeit alapvetően befolyásolja geoföldrajzi elhelyezkedése, sajnos kiemelten hátrányaival együtt.

Anarcs Község a Kisvárdai járáshoz (Ajak, Anarcs, Dombrád; Döge; Fényeslitke, Gyulaháza, Jéke, Kékce, Kisvárd, Lövépetri, Mezőladány, Nyírkarász, Nyírlövő, Nyírtass, Pap, Pátroha, Rétközberencs, Szabolcsbáka, Szabolcsveresmart, Tizsakanyár, Tornyospálca, Újdombrád és Újkenéz) tartozik, érdemi vonzaskörzet Anarcs Község esetében nem jellemző. A szomszédos települések közül Kisvárd Város, mint a járás központi települése és Ajak város vonzaskörzete érezteti hatását.

A település vezetésének fontos szándéka, hogy Anarcs Község együttműködjön a térség szereplőivel. Mind a közigazgatás, önkormányzatok, mind a gazdaság területén szükséges a kooperáció, egymás érdekeinek kölcsönös figyelembe vétele, a szinergiákból adódó lehetőségek kihasználása. Azonban a település igen szerény gazdasági potenciálja miatt nemcsak a közigazgatás szempontjából nem képes jelentős térszervező erejű településsé válni.

Anarcs Község funkcióellátottsága alacsony, települési funkciói több szempontból kiépítetlenek, a társadalmi közszolgáltatások szempontjából azonban több területen is kimutathatók a fontos települési funkciók (oktatás, szociális ellátás), illetve Kisvárd közelsége biztosítja a (esetleg hiányzó) szolgáltatásokhoz való könnyű hozzáférést. A települések közötti munkamegosztásban főként a szociális ellátórendszerek magas koncentrációja emelendő ki. Anarcs Község kedvelt lakótelepülés, illetve kedvelt lakótelepüléssé válhat, amely Kisvárd Város agglomerálódó térségébe tartozik. Kisvárdával gyakorlatilag összenőtt Anarcs, így Anarcs jelentős térszervező erővel nem rendelkezik és kialakulása sem várható. Közigazgatási szempontból a helyi önkormányzat feladatkörei csökkentek a járási rendszer kialakítása és a közszolgáltatások járásszékhelyre történő centralizálásával. Emellett a helyi önkormányzat kötelező feladatait is alapvetően társulások formájában látja el, amely az adott szolgáltatás minőségének növelését segíti, illetve kiadási oldalát tekintve tehermentesíti a települést.

Anarcs lakónépessége 2017. január 01-én 1.977 fő volt, így a település lakónépessége hosszú távon vizsgálva tendencia szerűen csökkenő, azonban az elmúlt időszakban növekvő irányú. Országos tendencia a népességfogyás, melynek hatása Anarcs kistelepülést is érinti. A település számára ma már az a kihívás, hogy lakónépességét megőrizze, szinten tartsa a folyamatosan erősödő városiasodás és a népességfogyás mellett. A község, a közösség számára új kitörési pontokat kell találni, mivel lakónépességének jelentős emelkedésével feltétlenül nem számolhat.

Az ezredfordulót követően Szabolcs – Szatmár - Bereg megye népességvesztésének üteme mind a megelőző évtized megyei üteméhez képest, mind pedig az ezredfordulót követő országos ütemhez képest rendkívül felgyorsult, s napjainkhoz közeledve egyre gyorsul. Anarcs Község társadalma vonatkozásában alapvetően pozitívnak tekinthető, hogy bár hasonló a népességszám csökkenése a megyei tendenciákhoz, de a csökkenés nem intenzívebb, mint a megyei átlag, sőt a közeli években növekedett is. Hasonló mondható el a település öregedési indexéről is. Anarcsról sokan vándorolnak el, máshol keresik a megélhetést. Egyre kevesebb gyermek születik. A társadalom elöregedő, tehát nagy a halálozási arány. A népességfogyás egyik oka, hogy fokozatosan nyílt az olló az élve születése és a halálozások száma között, a halálozások száma minden évben magasabb volt, mint az élve születések száma. Ennek a folyamatnak az eredménye, hogy Anarcsban a természetes fogyás vált tendenciává.

A településen az elvándorlási egyenleg negatív. Többen hagyják el Anarcsot, mint a betelepülni szándékozók. Az elvándorlás a lakosság kor és képzettség szerinti összetételének kedvezőtlenülé válását vonja maga után, mert képzett, főként diplomás fiatalok hagyják el a települést. Az elvándorlás iránya a járasszékhely, megyeszékhely, illetve a főváros felé irányul, a kedvezőbb életminőség reményében. A népességvonzó képesség javítása érdekében alkalmazandó eszközök helyes megválasztásával a falu népességmegtartó potenciálját erősíteni szükséges. Bár csendes, meghitt hangulatú község, a település lakófunkcióinak erősítése és az épített környezet magas minősége illetve annak fenntartása, fejlesztése nem elegendő ahhoz, hogy erősödjön Anarcs önmegtartó képessége.

A 2001. évi és a 2011. évi census között eltelt időszakra vonatkozó tendenciák – melyek az azóta eltelt időszakban sem változtak – jelzik, hogy Anarcs Község öregedő korfával rendelkező település, és a fiatalok aránya folyamatosan csökkenő értéket mutat. A fiatalok elvándorlásának megakadályozásának érdekében növelni szükséges a munkahelyek számát, a fiataloknak vonzó feltételeket kell biztosítani a településen maradásához.

A 2001. évi és a 2011. évi népszámlálás óta eltelt időszak óta növekedés nem tapasztalható a roma lakosság számában és arányában. A településen etnika jellegű/alapú probléma nem azonosítható. A térségben tapasztalható etnikai alapú problémák Anarcsban nem azonosíthatók be, emiatt a település társadalmi befogadónak minősíthető. Ez alapfeltétele annak, hogy Anarcs csendes környezetével, virágos és nyugodt falusias településképével és biztonságosságával kedvelt lakótelepülésként funkcionálhasson.

A lakosság képzettségi szintje a 2001. évi és a 2011. évi népszámlálás között pozitív irányba javult, többek között Anarcs jól működő alapfokú oktatásnak.

A képzettségi mutatók kisebb fokú javulást mutatnak, viszont továbbra is alacsony a felsőfokú végzettségűek aránya (jóval az országos átlag alatt marad). Anarcs Község lakónépessége esetében az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúak arányában növekvő tendenciát mutat. A bérköltségek a megyében elmaradnak az országos átlagtól, Anarcs Község esetében pedig elmaradnak a megyei átlagtól is. A települési lakosság képzettségi mutatóinak romlásához vezet az, hogy a helyi fiatalok helyben tartása nem megoldott, hiszen a jobb élet reményében a nagyobb munkalehetőséget kínáló városok felé vándorolnak el.

Anarcs tekintetében a munkaerő-piacra jutás fő akadályai a településről el nem vándorolt lakosság tekintetében: a munkahelyek hiánya, az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi elítélés jelenléte. A fiatal korosztály számára a munkalehetőségek igen korlátozottak voltak miatt nem ad megfelelő jövőképet a település.

A településen a humán infrastruktúra megfelelően mondható, az alapfokú oktatás helyben megoldott. A településen óvodai férőhellyel kapcsolatos probléma nincs, az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma valamint 3-5 évesek száma mutató tanúsága szerint sem. Az alap egészségügyi és szociális ellátás kielégítő, megfelelő a településen. A mini bölcsőde 2018. szeptemberi megnyitásával a település újabb közszolgáltatást biztosít, amellyel Anarcsra esetleg betelepülő gyermekes családok számára vonzóbbá válik.

A humán közfeladatok és a közszolgáltatások ellátását az önkormányzat tudatos és átgondolt módon tervezi és valósítja meg, törekedve arra, hogy a város minden lakosa számára az egyenlő hozzáférés elvének érvényesítése mellett biztosított legyen a magas minőségű szolgáltatásokhoz való hozzáférés. Ebben segít, hogy több feladatot társulási formában biztosít Anarcs Község Önkormányzata.

Az óvodai ellátást tekintve alapvetően pozitívnak tekinthető az önkormányzat azon törekvése, hogy lehetővé tegye a szülők munkahelyre történő visszatérését, és az ennek érdekében megtett lépéseit. Az Önkormányzat a 2018. szeptemberétől mini bölcsőde kialakítását is tervezi, amely tovább növeli a munkaerőpiacra visszaigyekvő kisgyermekes szülők lehetőségeit. Az általános iskolai köznevelés esetében sajnálatos ténynek tekinthető a tanulók számának a csökkenése, ami egyértelműen a demográfiai folyamatok eredménye.

Anarcs Község Önkormányzata évek óta folyamatosan pályázik a Startmunka programok keretében közmunkások foglalkoztatására, ill. a munkaügyi központnál regisztráltak képzésére. A közmunkaprogramok jelentős munkanélküli létszámot kötnek le, lebonyolításukat a Munkaügyi Központtal együttműködve végzi. A munkanélküliség ellen küzdeni kíván az Önkormányzat, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az Önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt. A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a településen kiemelt feladat.

A település költségvetését jelentős részben külső tényezők (gazdasági válság, a kormányzat önkormányzatokhoz való viszonya) határozták meg, ugyanakkor elmondható és pozitívként értékelhető, hogy az önkormányzat törekedett arra, hogy egy bizonyos szintű fejlesztési/beruházási tevékenységet még a gazdasági válság időszakában is fenntartsion. Anarcs Község Önkormányzata nem részesült állami konszolidációban, a települési önkormányzat adósságállományt nem halmozott fel, emiatt többször részesült az adósságkonszolidációban nem részesült települési önkormányzatok fejlesztési támogatásában is.

Az önkormányzat költségvetése az elmúlt években, stabilnak tekinthető. Kiemelendő, hogy Anarcs Község Önkormányzata nem részesült állami konszolidációban, a települési önkormányzat adósságállományt nem halmozott fel, emiatt többször részesült az adósságkonszolidációban nem részesült települési önkormányzatok fejlesztési támogatásában is. Az Önkormányzat a hatáskörében maradt szolgáltatások, feladatok fenntartására, lehetőségekhez mérten történő fejlesztésére törekszik, erősítve és bővítve a szolgáltatások körét. Ilyen a mini bölcsőde kialakításának szándéka, valamint a kúriák megfelelő funkcióinak keresése, azok tartalommal való feltöltése, hasznosítására való törekvés a települési közösség javára.

Anaracson a vízi- (ivóvíz, szennyvíz, csapadékvíz), az energiaközművek, valamint az elektronikus

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. Helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1. A folyamatok értékelése

Anarcs népességmegtartó erejét kiemelten három terület szinten tartásával, fejlesztésével szükséges növelni. Ezek a falusias lakókörnyezet fejlesztése, a helyi közösség erősítése, segítése valamint az alapvető közszolgáltatások (kiemelten a nevelés-oktatás) magas szintű biztosítása. Emellett a település szerény gazdasági potenciálja – mint negyedik fejlesztendő terület – is erősítendő, belátva, hogy korlátozottak Anarcs lehetőségei ezen területen.

Anarcs pozitív jövőképek alapvető fundamentuma, hogy megőrizze és erősítse épített környezetének minőségét: **a falusias lakókörnyezet fejlesztése**. A minőségi élet fontos eleme a hangulatos, vonzó településkép: a közterületek, az épületállomány, a községet övező külterületek állapota. Anarcs Község kiemelkedően jó minőségű, rendezett települési környezettel rendelkezik, ahol nemcsak az országosan védett műemléki (és műemlék jellegű), közszolgálati és közösségi épületek, hanem a lakóházak is megfelelő állapotúak. Az épületekhez kapcsolódó területek, előkertek és teresedések gondozottak, harmonikusak. A település központjában található Czóbel-kúria, Teleki-Rabovay-kúria, református templom valamint a Polgármesteri Hivatal és általános iskola épületét megábrázoló településközpont valóban csendes, meghitt hangulatú községgé teszi Anarcsot. A települési zöldfelületi rendszer kiemelkedő minőségű és fontosságú területekkel is bír; az anarcsi Czóbel-kúria kertje kerttörténeti és kultúrtörténeti szempontból országos jelentőségű.

A helyi közösség erősnek mondható, a települési lakosok lokálpatrióták. feladat **a helyi közösség erősítése, segítése**. Az Önkormányzat által alapított díjak (Czóbel Minka Emlékérem kitüntető) is jelzik, hogy az anarcsi kollektíva büszke a saját múltjára. Bár fajlagosan kevés a civil szervezetek száma, azonban azok között is megtalálható a közös múlt ápolását célul kitűző szervezet (Anarcsi Hagyományőrző Ijász Egyesület) illetve a szabadidő hasznos eltöltését segítő szervezet (Anarcs Sportegyesület) valamint a közbiztonságot szolgáló polgárőr szervezet (Anarcs Polgárőr Szervezet) is.

Az Önkormányzat a kezelésében található középületeket és kúriákat is bátran próbálja a közösségi élet mindennapjaiban fontos térként hasznosítani, feladat a kúriák (akár funkcióváltással és/vagy – bővítéssel) kihasználtságának növelése, megfelelő tartalommal való feltöltésük.

A település identitását erősítő tényezők között igen fontos szerepet tölt be a vallás. A lakosság vallási megoszlását tekintve a legfontosabb szerepet a református és a római és görög katolikus vallás tölti be. Az Önkormányzat törekszik a jó kapcsolatra a helyi egyházakkal is.

A települési humán infrastruktúra biztosított, feladat **az alapvető közszolgáltatások** (kiemelten a nevelés-oktatás) **magas szintű biztosítása**. Anarcsban az óvodai ellátás biztosított (mini bölcsőde kialakítása tervezett), az egészségügyi alapellátás megfelelően biztosított (az egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma optimális). Társulási formában a szociális alapellátás széleskörű működése biztosított (társulás).

Ahhoz, hogy a település önmegtartó ereje nőjön, és minél több fiatal család válassza lakhelyéül Anarcsot, kiemelten a nevelés-oktatási intézmények biztosítása elengedhetetlen, hogy a kisgyermekes köznevelési elhelyezése helyben biztosítva legyen.

Anarcs a járásszékhely településsel, Kisvárdával határos, gyakorlatilag összenőtt település. Kisvárdára egyértelműen a térség (a járás keretein is túlmutatóan) gazdasági és szolgáltatási központja. A járásszékhely fizikai közelségére vezethető vissza Anarcs szerény helyi gazdasága is. Fontos azonban, hogy Kisvárdára – tekintettel arra, hogy külterületének jelentős része

természedvédelmi oltalom alatt áll – számára lassan korlátozottan állnak rendelkezésre ipari tevékenység folytatására alkalmas puffer területek. Anarcs közigazgatási területének északi részén már megtalálhatóak gazdasági/ipari hasznosítású ingatlanok, javasolt további gazdasági övezetebe tartozó ingatlanok kialakítása, megteremtve a lehetőségét annak, hogy a településre betelepülni szándékozó vállalkozások számára telephelyek kialakítása történhessen. Anarcs szerény helyi gazdaságának fejlesztése szükséges, egyes szegmensek tekintetében a helyi gazdaság alapjainak megteremtésével. A helyi gazdaság meghatározó szegmense a mezőgazdaság, szükséges a mezőgazdasági terület – ezen belül is az ültetvényes gyümölcsstermesztés – fejlesztése.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A település jelenlegi helyzetének bemutatása és elemzése után érdemes összefoglalnunk Anarcs Község fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezőket. Ebben az ún. SWOT elemzés segít, mely a stratégiaalkotás folyamatának egyik legfontosabb lépéseként átfogó képet ad a település erősségeiről, gyengeségeiről (belső tényezők), valamint az erősségek kihasználásán alapuló lehetőségekről és azokról a veszélyekről, melyek csökkenthetik a fejlődés esélyeit (külső tényezők).

Az erősségek és gyengeségek összefoglalását az alábbi táblázat tartalmazza.

Erősség	Gyengeség
Települési térségi szerepkör, hatósugár (Településhálózatban betöltött szerep)	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kedvelt lakótelepülés ▪ Kisvárdai Város agglomerálódó térségébe tartozik ▪ Közös Önkormányzati Hivatalt tart fenn. (Az Önkormányzat közigazgatási feladatait a Gyulaházai Közös Önkormányzati Hivatal útján látja el.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Anarcs Község tekintetében érdemi térségi szerepkör nem azonosítható be ▪ A település egyértelműen Kisvárdai szatellit településének tekintendő ▪ Anarcs jelentős térszervező erővel nem rendelkezik és kialakulása sem várható folyamat ▪ Nem kellően formalizált gazdasági, turisztikai kapcsolatrendszer a térségi településekkel. ▪ Anarcs a megye viszonylag periférikus részén fekszik.
Társadalom	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat (például Czóbel Minka Emlékérem kitüntető díj) ▪ Pezsgő kulturális élet jelenléte. ▪ Meglévő civil szféra. ▪ Intenzív az együttműködés a civil szervezetek, a helyi egyházak és az önkormányzat között. ▪ Biztonságos település. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A település lakónépessége csökkenő. ▪ Anarcs idősödő korfával rendelkező település (öregségi mutató/ eltartottsági ráta magas). ▪ A halálozások száma rendre meghaladta az élveszületéseket. ▪ Szabolcs-Szatmár-Bereg megye átlagát meghaladóan vándorolnak el a településről, növekszik a szelektív elvándorlás mértéke. ▪ Alacsony képzettségi mutatók. ▪ A nyilvántartott álláskereső aránya a munkaképes korú népesség százalékában magas ▪ Újonnan épített lakások aránya alacsony. ▪ Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya.
Humán infrastruktúra	

Anarcs Településrendezési Tervéhez
HELYZETELEMZŐ, HELYZÉTÉRTÉKELŐ DOKUMENTUM

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Óvodai ellátás biztosított (mini bölcsőde kialakítása tervezett). ▪ Egészségügyi alapellátás megfelelően biztosított (az egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma optimális). ▪ A szociális alapellátás széleskörű működése biztosított (társulás). ▪ A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított (esélyegyenlőség biztosított) ▪ A közszolgáltatási intézmények belső és külső együttműködése intenzív. ▪ Anarcsban található kúriák kihasználtsága 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő (villamossági és energetikai felújítások hiánya) ▪ Az önkormányzat befolyása egyes közszolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt korlátozott (pl. köznevelés). ▪ Az oktatási intézmények kihasználtsága csökkenő tendenciát mutat, összhangban a demográfiai folyamatokkal.
Gazdaság	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A primer szektorban (mezőgazdaság) regisztrált vállalkozások aránya folyamatosan növekvő. ▪ Gazdasági / ipari területek kijelölésének lehetősége (puffer területek jelenléte). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A regisztrált vállalkozások tőkésítettsége és gazdasági potenciálja szerény. (Egy lakosra jutó jegyzett tőke és az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték a megyei átlagot jóval meghaladóan alacsony). ▪ A KKV szektor abszorpciós képessége alacsony. ▪ A településen nagyfoglalkoztató nincs jelen. ▪ Anarcs turisztikai potenciálja kihasználatlan. ▪ Elaprózott a vállalkozási szerkezet, mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző.
Önkormányzati gazdálkodás, településfejlesztés	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adóssághozjárásban nem részesült önkormányzatok sorát erősíti Anarcs Község. ▪ A településfejlesztés, településüzemeltetés, vállalkozásfejlesztés, közösségfejlesztés feladatai kerülnek előtérbe. ▪ A normatív szabályozás helyébe a feladatalapú finanszírozás került bevezetésre. ▪ Önkormányzat és az általa irányított költségvetési szervek működése alapvetően zavartalan, a pénzügyi egyensúly fennáll, a befolyt önkormányzati bevételek és a rendelkezésre álló pénzkészlet biztosítja a kiadások fedezetét. Likviditási hiánnyal nem jellemezhető az Önkormányzat. ▪ Hatékony közmunkaprogram. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az iparűzési adó volumene igen szerény. ▪ Az önkormányzat intézmény-fenntartási és hatósági feladatköre jelentősen visszaszorult. ▪ Megszűnt az önkormányzat személyi jövedelemadóból való részesedése, az illetékbevételek elkerültek a településtől, valamint a beszedett gépjárműadó 40%-a marad a települési önkormányzatnál. ▪ Bérletelés állomány alacsony szintje és minőségi jellemzői. ▪ Relatív szűk humán kapacitás.
Táj, környezet	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A humuszban gazdagabb humuszos homoktalajok kisebb foltokban – főként mélyedésekben – található. Főleg szántóként, de részben erdőterületként is hasznosíthatók. ▪ Száraz, mérsékelten vízhiányos terület. ▪ A mezőgazdasági művelés a település uralkodó területhasználata, ezen belül is kiemelkedő a szántó művelési ág. Ezekben a területeken szántóföldi növénytermesztés (búza, árpa) és takarmánynövény termesztés (kukorica, napraforgó) folyik. Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület a megyei TRT szerint nem található a településen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A nagyüzemi művelésű szántókon sok helyen nincs se fasor, se mezsgye, ezek hiánya tájökölógiai konfliktust eredményez. ▪ Illegális hulladéklerakás. ▪ Az erdők nagy része ültetvény, amely a szabályos sorokba rendezett fákkal tájképvédelmi konfliktust eredményez ▪ A település környezetében található, illetve a belterületén lévő használaton kívüli majorok romló állapotú épületei, ipari létesítmények elhagyott építményei, rendezetlensége. ▪ Az anyaggyűjtő helyek, agyaggödrök rendezetlensége, gyomfajokból álló növényzete.

Anarcs Településrendezési Tervéhez
HELYZETELEMZŐ, HELYZÉTÉRTÉKELŐ DOKUMENTUM

Erősség	Gyengeség
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kritikusan alacsony arányú erdőszűltség, abból is igen kevés a természetközeli erdő. ▪ Magas a monokultúrás szántóterületek aránya, ami a biológiai sokszínűség szempontjából rendkívül kedvezőtlen. ▪ Kevés a mezővédő erdősávok aránya. ▪ Alacsony a természetközeli társulások aránya. ▪ Belvízi helyzet.
Zöldfelületi rendszer	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A település biológiailag aktív felületeinek nagysága a belterület méretéhez képest is jelentős. ▪ Anarcszon kivételes helyzetben van a többi hasonló méretű településhez képest, mivel két az önkormányzat tulajdonában lévő kúriával is rendelkezik a település központi részén, melyek jelentős zöldfelülettel rendelkeznek, melyek közhasználatúak. ▪ Anarcs község közösségi használatú zöldfelületeit tekintve mind közparkok, mind intézményi zöldfelületek tekintetében jelentős ellátottsággal rendelkezik. ▪ Belvízveszélyes területek jelenléte ▪ Nagy biológiai aktivitású, egybefüggő, ligetes növényzettel borított területek aránya a beépített, lakott területekhez képest jelentős. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az utcai zöldsávok és kisebb teresedések, útkereszteződések fásítása gyér ▪ A zöldfelületi rendszer és a táji környezet nem koherens.
Épített környezet	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Csendes, hangulatos falusi környezet ▪ Rendezett porták, „tiszta udvar – rendes ház” ▪ Műemlékek és műemléki környezet megléte. ▪ Az elmúlt másfél évtized alatt a település lakásállomány részben megújult ezáltal a kedvezőtlen komfortfokozatú lakások aránya kifejezetten alacsony, a lakásállományok minőségét az építkezések hullámai nagymértékben javították. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A tartós konfliktusok közé sorolhatók a roncsolt, felhagyott területek (elsősorban majorsági területek) és elhagyott külterületi lakó épületek okozta konfliktusok. ▪ A tartós konfliktusként tekinthetünk az illegális hulladéklerakásból eredő konfliktusokra, valamint a településen belül rendszeresen jelentkező közterületi károkozások miatti vizuális környezetterhelésekre. ▪ Temetői kapacitás korlátozott.
Elérhetőség, közlekedés	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A település közúti elérhetősége viszonylag jó. ▪ Anarcs Község közlekedési szempontból jól megközelíthető a 4. számú főút, valamint a Budapest - Záhony vasútvonal igénybevételével. ▪ A település belső úthálózatának keresztmetszeti, szerkezeti kialakítása a jelenlegi terheltség mellett zömében megfelelő. ▪ Az Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. üzemeltetésében naponta több autóbusz járat közlekedik, Anarcs-Kisvárdra, Anarcs-Nyíregyháza viszonylatban. ▪ Hivatásforgalmi kerékpárút – hálózat Kisvárdra irányába 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hiányos kerékpáros közlekedési infrastruktúra (hálózat hiányosságai miatt a kerékpáros közlekedés egy része a közúti infrastruktúra igénybevételével történik). ▪ A belső utak állapota kevés kivétellel nem megfelelő, a kátyúzásokkal csak rövid időre oldódnak meg a burkolati problémák. ▪ A buszmegállók elhelyezése nem mindenhol szabályos. ▪ Anarcs településen kötőtpályás közlekedésre nincs lehetőség.
Közművesítés	

Anarcs Településrendezési Tervéhez
HELYZETELEMZŐ, HELYZÉTÉRTÉKELŐ DOKUMENTUM

Erősség	Gyengeség
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alacsony közműoilló, vonalas infrastrukturális rendszerek kiépítettsége (elektromos, gáz, út, kommunikációs, szennyvíz hálózatok). ▪ A település belterülete közüzemi vízhálózattal teljesen ellátott. ▪ A Szemünk Fénye Program keretén belül az önkormányzati intézmények világítótestjeinek cseréje megtörtént 2010-ben. ▪ A mobil távközlési ellátás szempontjából a település lefedettnek tekinthető. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A településen nincs olyan intézmény, amely megújuló energiaforrást alkalmazna. ▪ Elektromos szempontból felújításra szoruló középületek jelenléte ▪ A település nem rendelkezik érvényes elfogadott hulladékgazdálkodási tervvel. ▪ A település belterületének utcaképét esztétikailag negatívan befolyásolja az elektromos légkábelek, telefonkábelek jelenlegi megjelenése. ▪ Nagy a település külső energiafüggősége mind a lakosság, mind a vállalkozások, mind a közsféra tekintetében. ▪ A megújuló energiaforrások hiánya

Lehetőségek és veszélyek összefoglalását a lenti táblázat tartalmazza.

Lehetőség	Veszély
Települési térségi szerepkör, hatósugár (Településhálózatban betöltött szerep)	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A járásszékhely relevanciájában a település lakó funkciója erősödhet ▪ Ipari területek kijelölésével és beruházók bevonásával (Kisvárdai ipartelepítésre alkalmas területeinek korlátozottsága miatt) gazdasági élénkülés 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A külső környezeti hatások, belső konfliktusok miatt elmarad, nem folytatódik a falu megújulása. ▪ Szuburbanizációs, agglomerációs folyamatok nem terjednek ki a településre. ▪ Tovább növekednek a különbségek a járási központ és a többi település között.
Társadalom	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ A nehéz szociális helyzetben lévők célzott támogatása, a szociális gondoskodás fejlesztése. ▪ A társadalmi szolidaritás és kohézió erősítésének, a kirekesztődés megelőzésének, az esélyek javításának igénye, kényszere nő. ▪ Az életmódváltás, fenntarthatóság elvének erkölcsi normává válása. ▪ Az egészség fontosságának felértékelődése, egészségtudatos magatartás elterjedése. ▪ A kvalifikált fiatalabb nemzedék helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet. ▪ Alkonygazdaság (idősek). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A népesség további öregedése. ▪ A természetes fogyás és az elvándorlás folytatódása. ▪ A helyi gazdaság erősödésének hiányában a munkanélküliség problémája fennmarad. ▪ A tartós munkanélküliség és azzal összefüggő szociális bajok erősödnek egyes társadalmi rétegek tekintetében. ▪ A lakosság polarizáltsága nő, jelentős korlátozó tényezővé válik. ▪ Az elmagányosodás, bizalmatlanság fokozódása. ▪ A megyeszékhely és régióközpont elszívó hatása erősödik. ▪ A civil szervezetek egymás közötti együttműködésének hiánya.
Humán infrastruktúra	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az alkonygazdaság fejlesztése, szolgáltatásainak bővítése. ▪ A megváltozott munkaképességűek ellátása. ▪ Az idősek, betegek átmeneti ellátásának fejlesztése. ▪ A mentálhigiénés segítségnyújtás fejlesztése. ▪ A középületek energetikai fejlesztése (megújuló energia) és akadálymentesítése minden rekonstrukciónál. ▪ A gazdaság- és vállalkozásfejlesztési funkciók erősödése, településmarketing. ▪ A kúriák (akár funkcióváltással és/vagy – bővítéssel) kihasználtságának növelése 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A közeli gravitációt központok elszívó hatása a humánerőforrásra. ▪ További feladatelvonás az intézményrendszer egyes elemeinek elsorvadását eredményezheti. ▪ A jelenleg térségi szinten működő feladatellátás beszűkülése. ▪ A kedvezőtlen demográfiai folyamatok az oktatási intézményekben fölösleges, az egészségügyi és szociális intézményekben hiányzó kapacitásokat generálhatnak. ▪ A helyi adóbevételek csökkenése.

Anarcs Településrendezési Tervéhez
HELYZETELEMZŐ, HELYZÉTÉRTÉKELŐ DOKUMENTUM

Lehetőség	Veszély
Gazdaság	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ipari területek kijelölése és infrastrukturális fejlesztése ▪ Befektetés-ösztönző településmarketing: további betelepülő ipari cégek. ▪ A partnerségek erősítése, intenzívebbé tétele. ▪ A település turisztikai adottságainak a lehető legnagyobb fokú kihasználása, a célirányos összefogás és együttműködés fokozása a szereplőkkel, az attrakciók és a programkínálat bővítésével. ▪ Az önkormányzat számára rendelkezésre álló viszonylag korlátozott eszközök segítségével a foglalkoztatási lehetőségek bővítésének elősegítése (értékteremtő közmunka). ▪ A helyi KKV támogatás lehetősége az önkormányzati Európai Unió források segítségével. ▪ Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek. ▪ A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik. ▪ Önfoglalkoztatás, önfenntartás ösztönzése, szociális szövetkezetek támogatása. ▪ Magas hozzáadott értéket képviselő vállalkozások megtelepülésének támogatása. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A külső makrogazdasági feltételek nehézsége, negatív gazdasági klíma akadályozó feltételek. ▪ Megyebeli erős versenytársak jelenléte továbbra is ellehetetleníti a település iránti befektetői szándékok megjelenését. ▪ Az országos fejlesztési prioritások iránya – tudás, innováció-orientáltság – nem kedvező Anarcsnak. ▪ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny.
Önkormányzati gazdálkodás, településfejlesztés	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az – intézményfenntartóiból gazdaságfejlesztői és területfejlesztési szerepkörrel törvényi szabályozással felruházott – önkormányzat decentralizált gazdaságfejlesztés fontos helyi szereplőjévé válik. ▪ Az értékteremtő közmunkaprogram folytatása, erősítése. ▪ Foglalkoztatási paktum. ▪ A területfejlesztési feladatok a szubszidiaritás és az arányosság elvének megfelelő elvégzése. ▪ Az önkormányzati beavatkozások a magánérs beruházások számának növekedését eredményezhetik. ▪ Településrendezési szerződésekben rejlő lehetőségek kihasználása. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az önkormányzatok feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat. ▪ Az önkormányzatok állami forrásai/ támogatásai csökkennek. ▪ Az önkormányzat állami költségvetésből történő finanszírozásának csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani.
Táj, környezet	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mezőgazdasági tájhasználat során a gazdasági szempontok (szántóföldek hozamának növelése) érdekében történő talajerő-utánpótlás és a kívánatos kemikális környezetterhelés csökkentése. ▪ Védő fasorok telepítése, vizuális konfliktusok csökkentése, megszüntetése a zöldfelületi rendszer bővítésével. ▪ Utcafásítás, zöldfelületi biodiverzitás növelése. ▪ A csapadékvizek elvezetésén javítani szükséges. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gondosan megtervezett mezővédő erdősávok telepítése nem csak a biodiverzitás növelése miatt fontos, de hatással lehet többek között a hőmérsékletre, a levegő víztartalmára, a talajéletre, a párolgásra és a termésmennyiségre is. ▪ A természetellenes formák feloldása, az ültetvények csökkentése, és a természetközeli erdők növelése. ▪ Mezőgazdasági művelésből, állattartásból adódó környezeti terhelés.

Anarcs Településrendezési Tervéhez
HELYZETELEMZŐ, HELYZÉTÉRTÉKELŐ DOKUMENTUM

Lehetőség	Veszély
<ul style="list-style-type: none"> Levegőtisztaság javítása érdekében a parlagfű visszaszorításra helyi rendelet megalkotása szükséges. 	<ul style="list-style-type: none"> Idegenhonos növényfajok inváziója, gyomfajok megjelenése, terjedése, valamint a legeltetés és a kaszálás hiánya miatt a legelők cserjésedése, erdősődése. A természeti erőforrások túlzott igénybevétele. A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában. Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be. A pályázatokhoz szükséges önrész hiánya. Az időjárási viszonyok egyre szélsőségesebbé válnak. Helytelen földhasználat.
Zöldfelületi rendszer	
<ul style="list-style-type: none"> A meglévő közparkok, közkertek korszerűsítése. Kis lombkoronájú fák telepítése fasorként 	<ul style="list-style-type: none"> A szükséges erdősítések, fásítások elmaradása. A közcélú zöldfelületi fejlesztések elmaradása forráshiány, vagy egyéb célra történő igénybevétel miatt.
Épített környezet	
<ul style="list-style-type: none"> Alulhasznosított területek revitalizációja. Lakóterületfejlesztés. Felhagyott épületállomány felszámolása. A kúriák (akár funkcióváltással és/vagy – bővítéssel) kihasználtságának növelése 	<ul style="list-style-type: none"> Beépítetlen, tartalék, alulhasznosított területek a déli peremterületeken és a keleti területen az Érpárt utca és sporttelep között található. Szlömösödési folyamatok.
Elérhetőség, közlekedés	
<ul style="list-style-type: none"> Belső úthálózat fejlesztése. A kerékpáros infrastruktúra fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> A további közlekedési fejlesztések elhúzódása miatt a település elérési mutatói nem javulnak. Növekszik teher- és személygépkocsi-forgalom a betelepülő ipari vállalkozások hatására.
Közművesítés	
<ul style="list-style-type: none"> További jelentős pályázati források megjelenése várható a közművek tekintetében. Megújuló energiafelhasználás arányának növelése. Szennyvízkezelés minőségi fejlesztése. A hírközlés fejlődéséhez kapcsolódóan folytatni kell a csillagpontosítást, a kábelhálózat optikai kábelre való cseréjét. 	<ul style="list-style-type: none"> A pályázatokhoz szükséges önrész hiánya.

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

A 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet rendelkezik a településfejlesztési és településrendezési eszközök tartalmáról és azok összefüggéseiről. A rendelet 3.§ szerint:

„(4) A koncepció és a településszerkezeti terv egymással tartalmi összhangban készül.

(5) A stratégia a koncepcióval összhangban, a településszerkezeti terv figyelembevételével kerül kidolgozásra.

(6) A helyi építési szabályzat a településszerkezeti tervvel összhangban – a tervezett változások időbeli ütemezésének figyelembevételével – készül.”

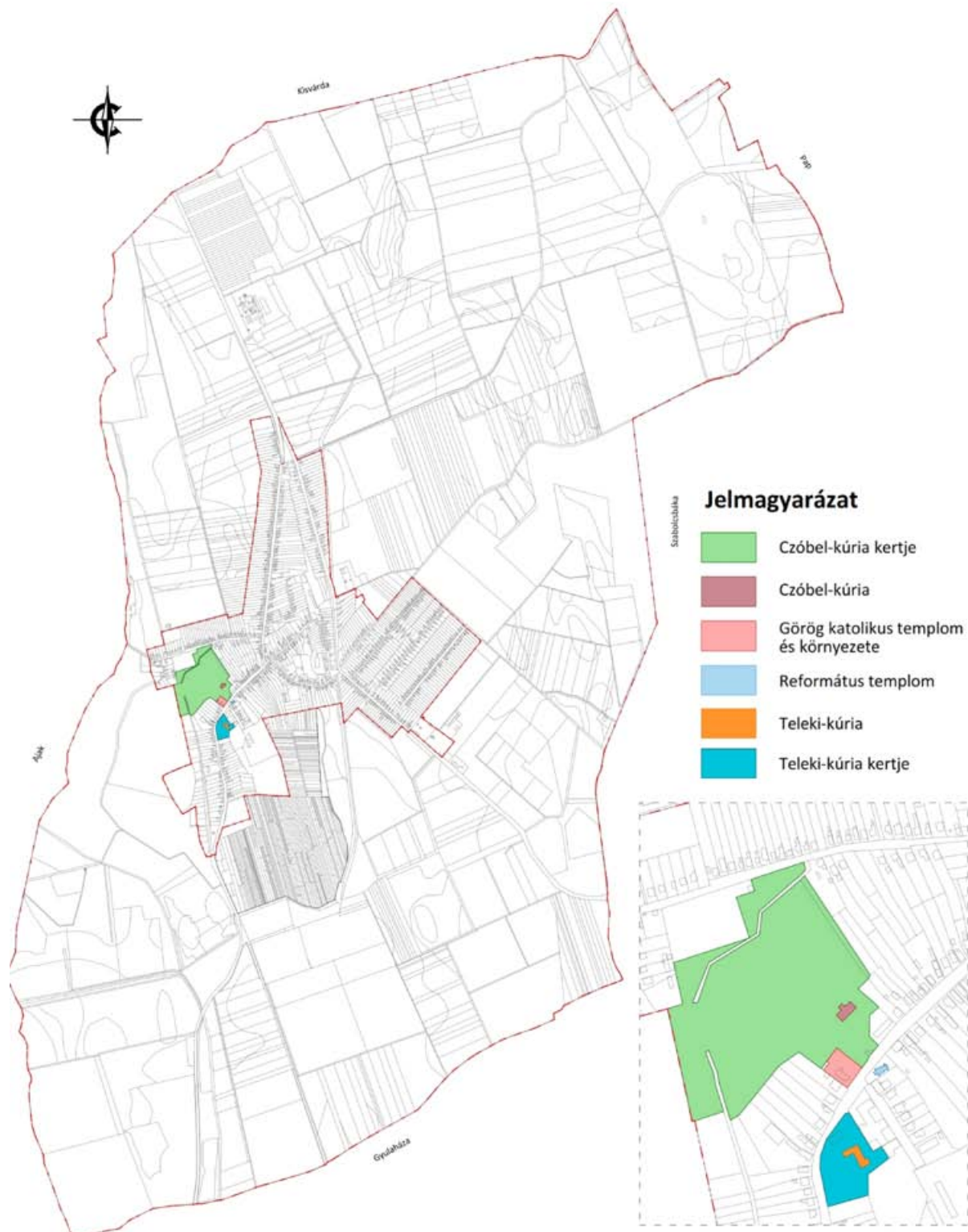
A helyzetértékelés alapján azonosíthatók azok a lehetséges módosítási szükségletek, amelyek által biztosíthatók a tervezett fejlesztések feltételei. Ezek közül a legnagyobb változást az alábbiak jelentik:

- *gazdasági területek bővülés a külterület északi részén, Kisvárdával közös közigazgatási határ mentén*
- *idegenforgalmi és sport rendeltetések területi egységei*

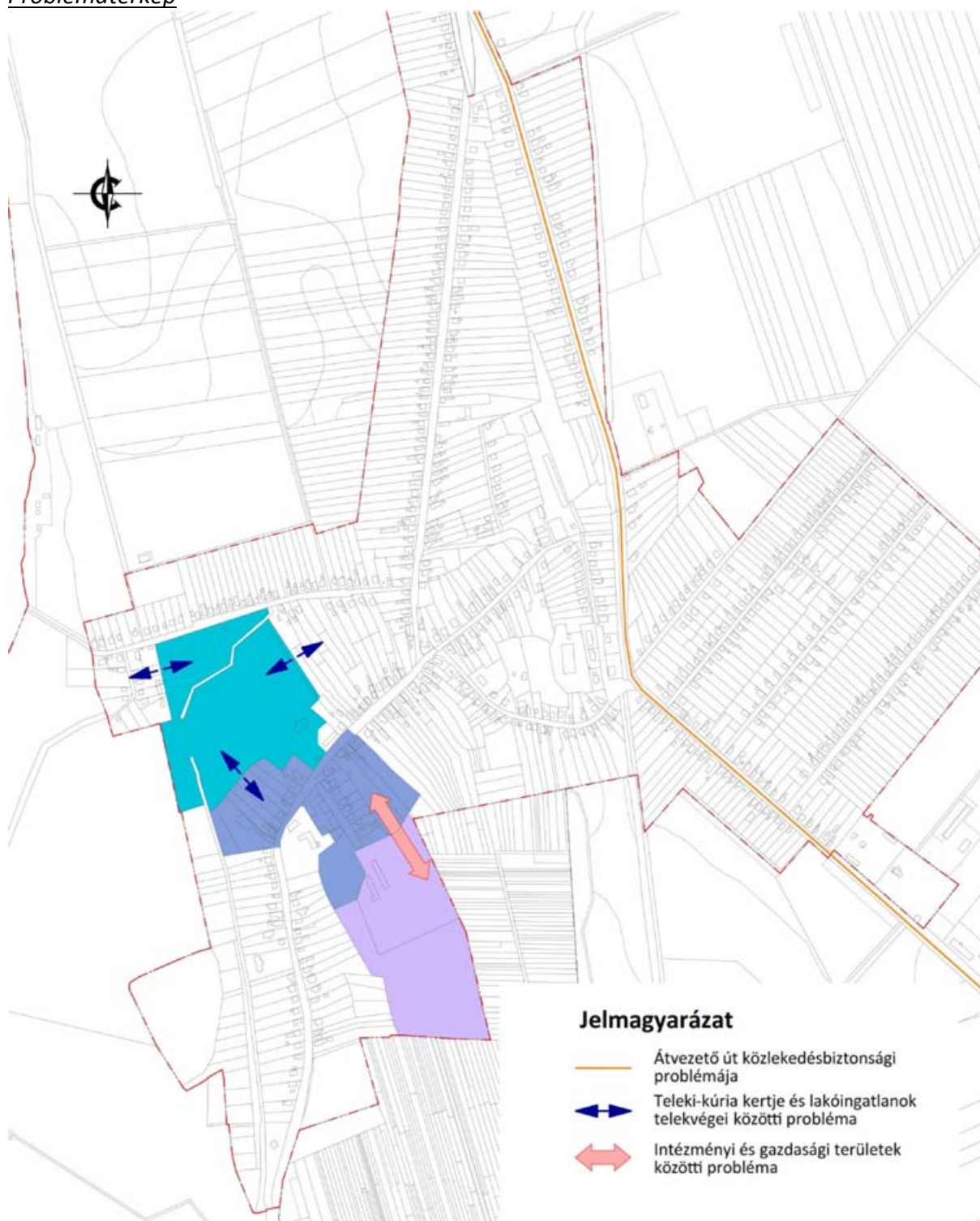
3.2. Probléma és értéktérkép

Értéktérkép

(Forrás: saját szerkesztés)

Problématérkép

(Forrás: saját szerkesztés)

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. A településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Anarcs Község a módszertani ajánlások figyelembevételével – tekintettel lakónépességére és területi nagyságára - nem osztható fel településrészekre.

3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A településen a KSH adatszolgáltatása alapján nem található szegregátum illetve szegregációval veszélyeztetett területek nem azonosíthatók be.

3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A településen egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek, akcióterületek nem kerültek beazonosításra.